

Νίκος Κυπραίος

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι της ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΙΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Οι ταλαιπωρημένες, θλιμμένες ανθρώπινες μορφές στο έργο του, είναι οι ίδιες που συναντά κανείς μέσα στην ιστορία της Μεσογείου και στην ιστορία της μετανάστευσης.

Μέρος δ'

Όλη μου τη ζωή χαράζω με το μολύβι γραμμές πάνω στο χαρτί, όπως κόβω το ψωμί φέτες, για να ξεδιαλύνω στο τέλος αυτό που ψάχνω.

Ν. Κυπραίος

Τα συναισθήματα που εξέφρασε στην Αυστραλία με τη σειρά των «απαγορευμένων» λουλουδιών και καρπών, που τεράστια και επιβλητικά, τοποθετήθηκαν μέσα σε ένα ζοφερό και επικίνδυνο περιβάλλον, θα επιστρέψουν και πάλι μετά τις σειρές των καμένων τοπίων. Αυτή τη φορά θα προστεθεί ακόμα ένα νέο θέμα, τα Ψάρια, τα οποία θα κάνουν ευκρινέστερη την σχέση των έργων αυτών, με τη χριστιανική πολιτιστική παράδοση, γύρω από το θέμα της ανυπακοής, τιμωρίας και λύτρωσης. Είδαμε πως στον Α. Δούκα, το λιμπιντικό στοιχείο προβλήθηκε λογοτεχνικά, μέσω αναφορών στην αρχαιότητα, οι οποίες όμως βρίσκονταν σε μια σχέση αντίθεσης με τη χριστιανική παράδοση, αντίθεση η οποία όμως κρατήθηκε ενωμένη στα πλαίσια του νεοελληνικού πολιτισμού. Όμως στον Κυπραίο το λιμπιντικό στοιχείο,

προβάλλεται συμβολικά, ως εσώτερο στοιχείο της χριστιανικής παράδοσης το οποίο όμως είναι απαγορευμένο.

Έτσι ενώ οι καρποί είναι τεράστιοι και προκλητικοί για την απόλαυσή τους, ταυτόχρονα είναι απαγορευμένοι. Γι' αυτό και στον ίδιο πίνακα έχουμε καλά αρθρωμένο το αμφιθυμικό στοιχείο της «θλίψης», αλλά και της «εκστατικής χαράς». Ο κριτικός R.C. Morgan, σε έναν κατάλογο έκθεσης του ζωγράφου, υποπευδόμενος αυτά τα δύο αντιθετικά συναισθήματα στο έργο του, γράφει: "His paintings reveal a bowl of fruit, something innocent. But as we look again, one might see the fruit under a different light. Is it real fruit? Or just an image of fruit? A temptation or a reality?"

Η Αθωότητα και ο πειρασμός ταυτόχρονα, εξισοροποιούνται δια της μετουσίωσής τους σε μια εικόνα, η οποία αποδίδει την πραγματικότητα των συναισθημάτων συμβολικά. Όπως είδαμε στο έργο του Κυπραίου, το συναίσθημα αναδύεται μέσα από ποικιλία μεταφορών και συμβολισμών. Η μετουσίωση του βιώματος γίνεται με χρωματικές εντάσεις, παραμορφώσεις, και μεταφορές οι οποίες όμως δεν καταστρέφουν την εικόνα του κόσμου. Το λουλούδι είναι λουλούδι, άσχετα με τον γιγαντισμό και την μετατροπή της τρυφεράδας σε σκληρότητα και επιθετικότητα. Επίσης, στην ελληνική περίοδο του ζωγράφου η φύση είναι πάντα εκεί, παρούσα, πότε λουσμένη στα βαθυκίτρινα χρώ-

Το νησί. Λάδι σε μουσαμά, Σάμος 2000

ματα του καλοκαιριού, και πότε στα ζοφερά μαύρα της καταστροφής και της απώλειας του χειμώνα.

Τελειώνοντας την αναφορά στη ζωγραφική του Κυπραίου, θα πρέπει να τονίσουμε την σταθερή ενότητα ύφους που τον διακρίνει όλα αυτά τα χρόνια. Σταθερότητα που εκφράζει την διαρκή ανάγκη έκφρασης συμβολικά της καθημερινότητας η οποία διέπεται από μια βαθιά σύγκρουση των εννοήσεων με την εξωτερική πραγματικότητα.

Στο έργο του όπως και στο έργο του ποιητή Δ. Τσαλουμά, ο γενέθλιος πολιτισμικός τόπος μιας προαστικής Ελλάδας, αποτελεί την αφετηρία από την οποία ξεκινά και στην οποία επιστρέφει παρά τις περιπλανήσεις του στον μοντερνισμό της νεωτερικότητας, ο οποίος μάχεται την ανθρώπινη μορφή και την διαλύει σε χίλια κομμάτια. Οι ταλαιπωρημένες, θλιμμένες ανθρώπινες μορφές στο έργο του, είναι οι ίδιες που συναντά κανείς μέσα στην ιστορία της Μεσογείου και στην ιστορία της μετανάστευσης. Γεγονότα που ταυτίζονται από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, και μαρτυρούν τους κύκλους που κάνει η ζωή γύρω από το χώμα και τη θάλασσα.

Το 2011 από τις εκδόσεις Απόπλους της Σάμου, κυκλοφόρησαν σε ένα καλαίσθητο βιβλίο τα προκαταρκτικά προσχέδια που έχει κάνει ο Κυπραίος όλα αυτά τα χρόνια για τα έργα του. Αν και τα σχέδια λειτουργούν ως «σημειώσεις» –όπως τονίζει ο ίδιος– όμως αυτά έχουν την δική τους αξία, τόσο για την απλότητα και ομορφιά τους, όσο και διότι μας δείχνουν πως πρωτογεννιέται η εικόνα μέσα στη φαντασία, προτού ντυθεί με χρώμα. Την περίοδο που στην Ελλάδα η οικονομική και ηθική κρίση της κοινωνίας βρισκόταν στο αποκορύφωμά της, ο Κυπραίος δούλεψε μια νέα σειρά έργων με θέμα τις Ερινύες. Ο Μυθολογικός συμβολισμός σε αυτά τα έργα, χρησιμοποιήθηκε για να περιγραφεί η κοινωνική κατάσταση της Ελλάδας. Οι Ερινύες θυγατέρες της Μάνας Γης, θα ειδωθούν από τον ζωγράφο, ως άγρια θηρία που εξαπολύονται για να τιμωρήσουν τους υπεύθυνους της παρακμής που δέρνει τον τόπο. Φρικτά τιμωρά όντα, τα οποία λειτουργούν ως καθρέπτες, για να δούμε μέσα σ' αυτούς την δική μας ύπαρξη, ως θύτες και θύματα μαζί, μιας κοινωνίας που το ωραίο και το άσχημο, λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία.

Γυμνάσθρο βουνό. Λάδι σε μουσαμά, Σάμος 1992